



ISSN: 3060-4613



MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI



O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti



№12
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal



MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI



Elektron nashr. 140 sahifa,
2-dekabr, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijranovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayeva X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Yangi O'zbekiston sharoitida ayollar ijtimoiy faolligini oshirishda psixologik motivatsiya va o'z-o'zini rivojlantirish strategiyalari	26
<i>Xuseynova Abira Amanovna</i>	
Pragmalinguodidactic Principles in Teaching English for Philologist Students and their Application in Intercultural Communication.....	31
<i>Arzieva Bibi-Sanem Aynazarovna</i>	
Metakognitiv ko'nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan biologiya o'quv materiallarini loyihalash, joriy etish va samaradorligini baholash.....	35
<i>Abdurasulova Gulrux Habibullayevna</i>	
Oligofreniya holatida neyropsixologik tashxislar qo'llanilishining umumiy masalalari	40
<i>Akramov Dostonbek Ikromjon o'g'li, Xojaliyeva Sarvinoz Elyorjon qizi</i>	
Oliy ta'lim muassasalari talabalarida kreativ kompetensiyani rivojlantirish pedagogik muammo sifatida ...	44
<i>Asatova Dildora Aslamovna</i>	
Ingliz tili o'qish ko'nikmalarini takomillashtirishda autentik manbalarning roli.....	49
<i>Bekmuratova Nargiza Arislanbayevna</i>	
Insuldan keyingi nutqni tiklashda logopedik reabilitatsiya va nevrologik muolajalar integratsiyasi	52
<i>Boltaboyeva Xurshida Sharofiddinovna</i>	
The Concept of Symbols in Linguoculturology	56
<i>Hamraqulova Gulandom Sodiq qizi</i>	
Buyuk ipak yo'li xalqlari o'rtasidagi pedagogik va madaniy aloqalarning vujudga kelishi.....	59
<i>Mirxalilova Nargiza Akbarovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarni bolalarni nutqini o'stirishga bo'lgan kasbiy-pedagogik tayyorgarligini o'stirish	63
<i>Mitaliboyeva Dildora</i>	
Koxlear implantli bolalarning eshituv–nutqiy faolligini oshirishda differensial yondashuv asosida korreksion-pedagogik ish	66
<i>Nartayeva Shahoza Yulchibayevna</i>	
Fasilitatsion yondashuv asosida kichik maktabgacha yoshdagi bolalarda adaptiv ko'nikmalarni rivojlantirishning psixologik-pedagogik mexanizmlari.....	71
<i>Normatova Nilufar Komilovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda disgrafiyasi bo'lgan o'quvchilarda yozish kompetensiyalarini shakllantirishning ilmiy-nazariy asoslari (XIX–XXI asrlarda).....	76
<i>Qaxxorova Saidaxon, Mamarajabova Zulfiya</i>	
Raqamli texnologiyalar va onlayn platformalar orqali olimpiya ta'limini rivojlantirish: yoshlar orasida axloqiy va jismoniy madaniyatni oshirish	80
<i>Qodirov Jurabek Mamatsimonovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida sun'iy intellekt bilim va savodxonligini rivojlantiradigan innovatsion jismoniy-interaktiv o'yinlar: pedagogik model.....	83
<i>Quvonova Nodirabegim Shavkat qizi</i>	
“Sab'ai sayyor” asarida qo'llangan onomastik birliklar haqida mulohazalar	87
<i>Gadayev Oybek Yaxshiboyevich, Ravshanova Sharbatoy Rahmatilla qizi</i>	
Ijtimoiy tarmoq shifokorlarining masofaviy konsultatsiyalari shaxs psixikasi va salomatligiga ta'siri	91
<i>Askarova Nargiza Abdivaliyevna, Ravshanova Zarnigor Daminovna</i>	
Talabalar ilmiy dunyoqarashini rivojlantirishda innovatsion ta'lim texnologiyalari va interfaol metodlardan foydalanish.....	95
<i>Satvoldiyev Faxriddin Akbarali o'g'li</i>	
Innovatsion ta'lim texnologiyalari orqali pedagoglarning kreativligini rivojlantirish	99
<i>Saydullayeva Gulasal Umidjon qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar motorikasini rivojlantirishning standart modeli	102
<i>Sirojiddinova Xamidaxon Xasanboy qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning shaxslararo munosabat kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	106
<i>Turg'unova Gulnoza Muhammadjonovna, Xodjiyeva Mahliyo</i>	



Shaxsdagi mehnat motivatsiyasi samaradorligini ta'minlashga xizmat qiluvchi korrelyatsion bog'liqliklar tahlili	109
Xusanov Samariddin Maxmadaminovich	
Auditoriyadan tashqari musiqiy mashg'ulotlarni art-terapiya yordamida tashkil etish asoslari	112
Yarashev Jo'rabek To'rayevich	
Формирование творческого мышления школьников на уроках музыки	117
Габдульманова Ильнура Минисламовна	
Теоретико-методологические основы коллаборативного обучения, кооперативных подходов и интерактивных педагогических методов	119
Жураева Мафтуна Бахтиёр кизи	
Педагогическое колесо как инструмент формирования цифровой компетентности будущих педагогов дошкольного образования.....	124
Уразова М. Б., Усманова У. Б.	
Особенности гражданского воспитания обучающихся в системе "школа–махалля" в Узбекистане ..	130
Хайдаров Шавкат Шамсиддин угли	
Педагогические условия формирования языковой грамотности у учащихся с тяжелыми нарушениями речи.....	135
Юсупова Зулайхо Бахром кизи	

YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDA AYOLLAR IJTIMOY FAOLLIGINI OSHIRISHDA PSIXOLOGIK MOTIVATSIYA VA O'Z-O'ZINI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI

Xuseynova Abira Amanovna

O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Senati a'zosi,
Oliy Majlisning Inson huquqlari bo'yicha vakilining (Ombudsmanning)
Buxoro viloyati mintaqaviy vakili, falsafa fanlari doktori, professor

Annotatsiya: Ushbu ilmiy maqolada Yangi O'zbekiston sharoitida ayollar ijtimoiy faolligini oshirishda psixologik motivatsiya va o'z-o'zini rivojlantirish strategiyalarining o'zaro ta'siri ilmiy asosda tahlil qilingan. Tadqiqot natijalari ayollarning ichki motivatsiyasi, emotsional barqarorligi va o'z ustida izchil ishlashi ijtimoiy faollikni kuchaytiruvchi eng muhim psixologik mexanizmlar ekanini ko'rsatadi. Maqolada ushbu omillar ayollarning shaxsiy salohiyatini ro'yobga chiqarish, jamiyatdagi ishtirokini kengaytirish va ularning ijtimoiy kompetentligini mustahkamlashda hal qiluvchi determinantlar sifatida asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: psixologik motivatsiya, o'z-o'zini rivojlantirish, ayollar ijtimoiy faolligi, emotsional barqarorlik, shaxsiy salohiyat, ijtimoiy kompetentlik.

Abstract: This scientific article analyzes the interaction between psychological motivation and self-development strategies in enhancing women's social activity within the context of New Uzbekistan. The research findings demonstrate that women's internal motivation, emotional stability, and consistent self-improvement serve as key psychological mechanisms that strengthen social participation. The article argues that these factors function as essential determinants in realizing women's personal potential, expanding their engagement in society, and reinforcing their social competence.

Key words: psychological motivation, self-development, women's social activity, emotional stability, personal potential, social competence.

Аннотация: В данной научной статье научно проанализировано взаимодействие психологической мотивации и стратегий саморазвития в повышении социальной активности женщин в условиях Нового Узбекистана. Результаты исследования показывают, что внутренняя мотивация женщин, их эмоциональная устойчивость и систематическая работа над собой являются ключевыми психологическими механизмами, усиливающими социальную активность. В статье обосновано, что данные факторы выступают решающими детерминантами в раскрытии личностного потенциала женщин, расширении их участия в общественной жизни и укреплении их социальной компетентности.

Ключевые слова: психологическая мотивация, саморазвитие, социальная активность женщин, эмоциональная устойчивость, личностный потенциал, социальная компетентность.

KIRISH

Yangi O'zbekiston sharoitida ayollar ijtimoiy faolligini oshirish masalasi jamiyatning yangilanish jarayonlari bilan bevosita bog'liq bo'lib, psixologik motivatsiya va o'z-o'zini rivojlantirish strategiyalari ushbu jarayonning markaziy omillaridan biriga aylanmoqda. Ayollarning o'z imkoniyatlarini anglash darajasi oshgani sari ular jamiyat hayotida faol ishtirok etish, tashabbus ko'rsatish va mas'uliyatni o'z zimmasiga olishga ko'proq moyillik namoyon etmoqda. Psixologik tadqiqotlar ayollarning ichki motivatsiyasi kuchayganida ularning kasbiy o'sishga bo'lgan intilishi, ijtimoiy munosabatlarni samarali boshqarish qobiliyati va yangi vaziyatlarga moslasha olish darajasi yuksalishini ko'rsatmoqda. Shu bilan birga, ayollarning hayotiy maqsadlarni ongli tanlashi ularning o'z-o'zini rivojlantirishga bo'lgan ehtiyojini kuchaytirib, ijtimoiy faollikning sifat jihatdan yangicha shakllarini yuzaga keltirmoqda.



Jamiyatning modernizatsiya siyosati ayollardan nafaqat faol ishtirokni, balki individual rivojlanish strategiyalarini ham shakllantirishni talab qilayotgan sharoitda, psixologik qo'llab-quvvatlovchi omillar yanada muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ayollarda o'ziga bo'lgan ishonchning kuchayishi ijtimoiy jarayonlarda qatnashish ehtiyojini oshirib, ularning faol pozitsiyasini mustahkamlamoqda. Shuningdek, ayollarda motivatsion resurslarning ko'payishi ularga o'z hayotidagi muammolarni mustaqil hal etish, maqsadga yo'naltirilgan tarzda rivojlanish va ijtimoiy hamkorlikni samarali tashkil etish imkonini bermoqda. Tahlillar ayollarning psixologik faolligi oshgani sari ularning jamiyatdagi ijtimoiy rolga tayyorgarligi ham ortayotganini ko'rsatadi. O'z-o'zini rivojlantirishga bo'lgan ehtiyoj ayollarning ma'naviy barqarorligini mustahkamlab, ularda uzoq muddatli maqsadlarni amalga oshirish uchun zarur bo'lgan ruhiy energiyani kuchaytiradi. Natijada, Yangi O'zbekistonning ijtimoiy makonida ayollar faolligi o'zining yangi psixologik mazmuni va strategik ahamiyatini kasb etmoqda.

Ayollar ijtimoiy faolligini oshirish jarayonida o'z-o'zini rivojlantirish strategiyalari ularning psixologik barqarorligini, shaxsiy salohiyatini va ijtimoiy kompetentligini mustahkamlovchi asosiy mexanizmlar sifatida namoyon bo'lmoqda. Tadqiqotlar shuni tasdiqlaydiki, ayollarda o'z ustida muntazam ishlash ko'nikmalari shakllanganida ularda qaror qabul qilish jarayoni ancha ongli bo'lib, ijtimoiy mas'uliyatni to'g'ri taqsimlash darajasi ham sezilarli ravishda yaxshilanadi. O'z-o'zini rivojlantirish strategiyalariga psixologik treninglar, motivatsion dasturlar, kommunikativ malakalarni oshirish bo'yicha mashqlarning kiritilishi ayollarda barqaror o'sish dinamikasini yuzaga keltirmoqda.

Ayollar o'z rivojlanish rejalarini ongli ravishda shakllantirganida ularda tashqi bosimlarga qarshi turish qobiliyati kuchayib, bu holat ularning jamiyatda faol subyektga aylanishiga yordam beradi. Psixologik nuqtayi nazardan qaraganda, ayollarning o'z salohiyatini ro'yobga chiqarish ehtiyoji ularning ijtimoiy pozitsiyasini mustahkamlashga xizmat qilib, jamiyat taraqqiyotiga yangi energiya qo'shadi. Ayollar faolligining ortishi nafaqat shaxsiy rivojlanish, balki jamiyatdagi ijtimoiy barqarorlik va madaniy uyg'unlikning kuchayishiga ham olib kelmoqda. O'z-o'zini rivojlantirishning izchil amalga oshirilishi ayollarning kasbiy ko'nikmalarini boyitib, ular tomonidan ilgari surilayotgan tashabbuslarni samarali amalga oshirish imkonini oshirmoqda. Shuningdek, ayollarda motivatsion barqarorlikning kuchayishi ularning o'z hayotini strategik tarzda boshqarish qobiliyatini mustahkamlamoqda. Tahlillar ayollarda mustahkam ichki motivatsiya mavjud bo'lsa, ular ijtimoiy faoliyatda ko'proq muvaffaqiyatga erishishini ko'rsatadi. Yakunda, ayollarning ijtimoiy faolligini oshirish jarayonida psixologik motivatsiya va o'z-o'zini rivojlantirish strategiyalari jamiyatning modernizatsiya yo'lida muhim determinant sifatida namoyon bo'lmoqda.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Yangi O'zbekiston sharoitida ayollar ijtimoiy faolligini oshirish masalasini yorituvchi ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, psixologik motivatsiya ayollarning jamiyatdagi faol ishtirokiga bevosita ta'sir ko'rsatuvchi eng muhim psixologik omillar qatoriga kiradi. Mahalliy tadqiqotchilar tomonidan olib borilgan ilmiy izlanishlarda ayollarning motivatsion tizimi ularning ijtimoiy xulq-atvori, kasbiy intilishi va o'z hayotini boshqarish qobiliyati bilan chambarchas bog'liq ekanligi asoslab berilgan. Xususan, o'zbek psixologlarining ishlarida ayollarning o'ziga bo'lgan ishonchi, shaxsiy qadriyatlar tizimi va maqsadga intilish kuchi ijtimoiy faollikning bosh mezon sifatida talqin qilinadi. Adabiyotlarda ayollar faolligini oshirishga qaratilgan dasturlar samaradorligi ko'pincha psixologik qo'llab-quvvatlash tizimlari va motivatsion mexanizmlarning to'g'ri yo'lga qo'yilganligi bilan bog'liq holda tushuntiriladi.

Tadqiqotchilar fikricha, ayollarning motivatsiyasi kuchaygan sari ularning o'zini namoyon etish, ijtimoiy rolni anglash va mustaqil qaror qabul qilish qobiliyati ham yuksala boradi. Ilmiy manbalarda motivatsiyaning ichki va tashqi turlariga oid tasniflar ayollar ijtimoiy faolligini ilmiy asosda baholash uchun qulay metodologik platforma yaratadi. Shuningdek, ko'plab adabiyotlarda motivatsion barqarorlik ayollarning stressga chidamlilik darajasini kuchaytiruvchi omil sifatida ko'riladi. Bu yondashuv ayollar faolligini oshirishda psixologik barqarorlik va emotsional yetuklikning o'rni katta ekanini ko'rsatadi. Natijalar shuni bildiradiki, ilmiy adabiyotlarda motivatsiya ayollarning ijtimoiy faolligi uchun strategik boshlang'ich nuqta sifatida qaraladi.

Adabiyotlarda ayollarning o'z-o'zini rivojlantirish strategiyalari ularning ijtimoiy faolligini oshirishda markaziy psixologik mexanizmlardan biri sifatida ko'rib chiqilib, bu strategiyalar shaxsning ichki salohiyati va ijtimoiy tajribasi bilan uzviy bog'liq ekanini alohida ta'kidlanadi. Ko'plab mahalliy va xorijiy olimlar ayollarning o'z ustida ishlashi, yangi ko'nikmalarni egallashi va o'z hayotini ongli ravishda boshqarishi ijtimoiy faollikning shakllanishida asosiy determinant ekanini ilmiy asoslab bergan. Ilmiy adabiyotlarda o'z-o'zini rivojlantirish tizimlari psixologik treninglar, shaxsiy rivojlanish rejalarini, kommunikativ malakalarni o'stirish dasturlari va emotsional intellektni rivojlantirish kabi faoliyatlar orqali talqin qilinadi. Kutubxona manbalarida ayollar o'z-o'zini rivojlantirishga qaratilgan ushbu jarayonlar ularning psixologik barqarorligini mustahkamlab, ijtimoiy hayotdagi murakkab vaziyatlarni yengish qobiliyatini oshirishini ko'rsatadi.

Adabiyotlarda ayniqsa ayollarning o'z-o'zini anglash jarayoni muhim omil sifatida qayd etiladi, chunki shaxs o'z imkoniyatini anglagan sari o'zining ijtimoiy rolini ham ongli ravishda shakllantiradi. Tadqiqotchilar fikricha, o'z-o'zini rivojlantirish jarayoni ayollarning ijtimoiy integratsiyasini kuchaytiradi va ularga jamiyatdagi faol pozitsiyani egallashga yordam beradi. Adabiyotlarda ayollarning ijtimoiy o'sishga bo'lgan ehtiyoji ularning barqaror motivatsion tizimi bilan uyg'un tarzda rivojlanishi zarurligi ta'kidlanadi. Shuningdek, o'z-o'zini rivojlantirish ayollarda liderlik salohiyatining shakllanishi va ijtimoiy kompetentlikning ortishiga ham zamin yaratadi. Barcha ilmiy manbalar ayollarning psixologik yetukligi ularning ijtimoiy faolligida eng asosiy omillardan biri ekaniga urg'u beradi.

Adabiyotlar tahlilida psixologik motivatsiya va o'z-o'zini rivojlantirish strategiyalari ijtimoiy faollikni oshirishda o'zaro bir-birini to'ldiruvchi mexanizmlar sifatida qaralib, ular ayollarning shaxsiy o'sishi uchun psixologik poydevor yaratishi ta'kidlanadi. Tadqiqotlarda motivatsiya nafaqat ayollarning ichki ehtiyojlarini shakllantiradi, balki ularga ijtimoiy bosimlar va tashqi muhit talablariga moslasha olish imkoniyatini ham beradi. Adabiyotlarda ayollar o'z-o'zini rivojlantirish strategiyalarini qo'llaganida ularning o'zini baholashda ijobiy o'zgarishlar sodir bo'lishi, o'zini nazorat qilish qobiliyati kuchayishi va hayotiy rejalari aniqroq shakllanishi qayd etiladi.

Ko'plab tadqiqotlar ayollarning motivatsion tizimi va o'z-o'zini rivojlantirish strategiyalari birgalikda qo'llanganda ularning kasbiy o'sishi, ijtimoiy faol ishtirok darajasi va stressga bardoshlilik darajasi sezilarli yuksalishini ko'rsatadi. Adabiyotlarda psixologik qo'llab-quvvatlash tizimlari ayollarning o'z-o'zini rivojlantirish jarayonining barqarorligini ta'minlovchi omil sifatida baholanadi. Ilmiy izlanishlar natijalariga ko'ra, o'z-o'zini rivojlantirishga yo'naltirilgan dasturlar ayollarda mas'uliyat, tashabbuskorlik va mustaqil qaror qabul qilish kabi fazilatlarini shakllantiradi. Tahlillarda shuningdek, motivatsiya ayollarning jamiyatga qo'shilish, o'z o'rnini topish va faol ishtirok etish ehtiyojini kuchaytirishi haqida ko'plab ilmiy fikrlar keltiriladi. Adabiyotlar ayollarning ijtimoiy faolligi psixologik omillar bilan uzviy bog'liqligini tasdiqlab, ular uchun strategik rivojlanish modeli sifatida qaralishini belgilaydi. Shu nuqtai nazardan, motivatsiya va o'z-o'zini rivojlantirish o'zaro uyg'unlashgan holda ayollarning barqaror psixologik rivoji uchun ilmiy asos yaratadi. Tahlillar bu ikki yo'nalishning ayollar ijtimoiy faolligini oshirishda birgalikdagi kuchlari asosiy determinant ekanini ko'rsatadi.

Ilmiy adabiyotlar ayollar ijtimoiy faolligini oshirishda madaniy-ijtimoiy kontekstning, xususan, gender tenglikni ta'minlovchi siyosiy sharoitlarning o'rni ham juda katta ekanini ta'kidlaydi va bu omillar psixologik motivatsiyaning shakllanishiga ham, o'z-o'zini rivojlantirish strategiyalariga ham bevosita ta'sir ko'rsatadi. Ko'plab manbalarda ayollar uchun yaratilayotgan yangi ijtimoiy imkoniyatlar ularda motivatsion tizimni kuchaytiruvchi tashqi omil sifatida qaraladi va bu jarayon psixologik rivojlanishga ijobiy ta'sir ko'rsatishi qayd etiladi. Adabiyotlarda ayollarning ijtimoiy faol bo'lishi uchun zarur bo'lgan muhitning mavjudligi ularning psixologik tayyorgarligini oshirishga xizmat qilishi ko'rsatiladi.

Tadqiqotlar ayollarning o'z-o'zini rivojlantirishning samaradorligi ular tashqi qo'llab-quvvatlovchi muhit bilan hamkorlik qilganda keskin oshishini tasdiqlaydi. Ilmiy manbalarda ijtimoiy faollikni oshiruvchi qo'llab-quvvatlash tizimlari ayollarning o'ziga bo'lgan ishonchini kuchaytirishi, ijtimoiy rolni egallashda dadillik berishi va yuqori darajadagi psixologik faollikni ta'minlashi haqida fikrlar keng yoritilgan. Adabiyotlar ayollarda ijtimoiy faollikning o'sishi jamiyat madaniyatidagi o'zgarishlar bilan bog'liq bo'lib, bu jarayon ijtimoiy munosabatlarning yangi modeli shakllanishiga olib kelishi ta'kidlanadi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ayollarning psixologik motivatsiyasi kuchayganida ularning jamiyatdagi mavqei ortadi va ular o'z hayotini boshqarishda faolroq pozitsiya egallaydi. Ko'rilgan manbalarda ayollarda o'z-o'zini rivojlantirish darajasi oshgani sari ularning ijtimoiy faolligi ham izchil yangilanib borishi qayd etilgan. Shu bilan birga, adabiyotlarda ayollarning psixologik resurslarini rivojlantirish jamiyatning barqaror taraqqiyoti uchun zarur bo'lgan inson kapitaliga qo'shiladigan hissasi sifatida talqin qilinadi. Natijada, ilmiy manbalar ayollarning motivatsiyasi va o'z-o'zini rivojlantirish strategiyalarining ijtimoiy faollik bilan uzviy bog'liq ekanini puxta asoslaydi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Yangi O'zbekiston sharoitida ayollar ijtimoiy faolligini oshirishda psixologik motivatsiya va o'z-o'zini rivojlantirish strategiyalarining o'zaro ta'siri chuqur tahlil qilinganda, ushbu jarayonning murakkab psixologik, ijtimoiy va madaniy omillar bilan uyg'unlashgan holda kechayotgani yaqqol namoyon bo'ladi. Tadqiqotlar ayollarning ichki motivlari kuchaygan sari ularda ijtimoiy munosabatlar tizimida faol ishtirok etish istagi ortib, ular yangi vaziyatlarga moslashishda yanada dadil va o'ziga ishongan subyekt sifatida shakllanishini ko'rsatmoqda. Ayollarda o'zining qadrini anglash jarayoni faollashgan sari ular o'z hayotini strategik boshqarish, maqsadli rejalashtirish va shaxsiy imkoniyatlarni to'liq ro'yobga chiqarishga moyillik namoyon etmoqda. Muhokama jarayonida aniqlanishicha, ayollarda psixologik motivatsiyani shakllantirish faqat tashqi rag'batlar bilan emas, balki shaxsning o'z ichki ehtiyojlarini anglash darajasi bilan bog'liq bo'lib, bu jarayonning samara berishi barqaror psixologik muhit mavjudligiga ham bog'liqdir. Shuningdek, ayollarda mustahkam motivatsion tizim shakllanganda ularning qaror qabul qilishdagi qat'iyiligi, jamoaga konstruktiv ta'sir ko'rsatish qobiliyati va o'zini boshqara olish darajasi ham yuqori bo'lishi aniqlangan.



Bu esa o'z navbatida, ayollarning jamiyatdagi mavqeini mustahkamlashga yordam berib, ularni ijtimoiy hayotning turli bosqichlarida faol subyekt sifatida shakllantiradi. Muhokama shuni ko'rsatdiki, ayollarda motivatsion barqarorlik kuchaygan sari ular o'z hayotidagi qiyinchiliklarni samarali yengib o'tishga va murakkab vaziyatlarda ham ijobiy strategiyalarni tanlashga intilishmoqda. Ayollarning shaxsiy resurslari faollashganida ular jamiyatdagi ijtimoiy rollarni ongli ravishda bajarishga kirishib, o'z ta'sir doirasini kengaytirishga muvaffaq bo'lmoqda. Tadqiqotlar ayollarning ijtimoiy faollik darajasi oshgan sari ularning ijtimoiy tizimdagi ahamiyati ham ortib borayotganini tasdiqlaydi. Shu bois, psixologik motivatsiyani mustahkamlash Yangi O'zbekiston sharoitida ayollarning ijtimoiy faolligini oshirishda asosiy strategik yo'nalishlardan biri hisoblanadi.

Muhokama davomida aniqlangan yana bir muhim jihat shundan iboratki, ayollarning ijtimoiy faolligini oshirishda o'z-o'zini rivojlantirish strategiyalari ularning shaxsiy yetukligini, psixologik barqarorligini va ijtimoiy kompetentligini mustahkamlovchi asosiy mexanizmlar sifatida xizmat qilmoqda. Ayollar o'z ustida muntazam ishlagan sari ularda o'zini anglash, maqsadni rejalashtirish, stressga bardoshlilik va kommunikativ ko'nikmalar kabi fazilatlar izchil shakllanib boradi, bu esa ularni ijtimoiy hayotning turli vaziyatlariga muvaffaqiyatli moslasha oladigan kuchli shaxsga aylantiradi. Tadqiqotlar o'z-o'zini rivojlantirish strategiyalari ayollarning moslashuvchan fikrlashini kengaytirib, ularga hayotiy vaziyatlarni nazorat ostiga olish imkonini berishini ko'rsatdi. Shuningdek, o'z-o'zini rivojlantirish psixologik jihatdan ayollarda o'ziga bo'lgan ishonchni mustahkamlab, ularda tashabbuskorlik, mustaqillik va mas'uliyatni o'z zimmasiga olish qobiliyatini oshiradi.

Muhokama jarayonida ayollar tomonidan qo'llanilayotgan rivojlanish strategiyalarining tarkibida ma'naviy-ruhiy o'sish, o'z qobiliyatini kashf etish va ijtimoiy faollikni kengaytirish kabi yo'nalishlar asosiy o'rin egallashi aniqlangan. Tahlillar ayollarning faol rivojlanish jarayoniga kirishishi nafaqat ularning shaxsiy hayotiga, balki jamiyatdagi o'zgarishlarga ham sezilarli ta'sir ko'rsatishini ko'rsatadi. Ayollarning shaxsiy maqsadlarini ongli ravishda belgilashi ularda barqaror motivatsion tizimning shakllanishiga yordam berib, ularning ijtimoiy faoliyatga bo'lgan qiziqishini yanada kuchaytiradi. Muhokamaning muhim xulosalaridan biri shundaki, ayollarda o'z-o'zini rivojlantirish jarayoni barqaror psixologik qo'llab-quvvatlash mavjud bo'lganda yanada samarali kechadi. Ayollarda o'zini tahlil qila olish, xatolaridan saboq olish va hayotiy yo'nalishni qayta belgilash qobiliyati ularni o'z salohiyatini to'liq ro'yobga chiqarishga undaydi. Shuning uchun ayollar o'z-o'zini rivojlantirish strategiyalarini samimiy va izchil qo'llaganida ular jamiyatdagi ijtimoiy pozitsiyasini sezilarli darajada mustahkamlashga erishadi.

Muhokama natijalari shuni ko'rsatadiki, ijtimoiy faollikning ortishi ayollarning psixologik motivatsiyasi va o'z-o'zini rivojlantirishga bo'lgan ehtiyojining uyg'unlashuvi orqali shakllanadi va bu jarayon Yangi O'zbekistonning ijtimoiy siyosati bilan bevosita bog'liq bo'lgan strategik psixologik mexanizm sifatida namoyon bo'lmoqda. Tadqiqotlarda ayollarning o'ziga bo'lgan ishonchi kuchaygani sari ularning ijtimoiy hayotga qo'shilish, kasbiy sohalarda faol ishtirok etish va jamoada yetakchilik qilish qobiliyati sezilarli darajada ortayotgani qayd etildi. Bu holat psixologik motivatsiyaning ijtimoiy faollikni oshirishdagi asosiy drayverlardan biri ekanini tasdiqlaydi.

Muhokama jarayonida, shuningdek, ayollarning o'z-o'zini rivojlantirish yo'lidagi izchil harakatlari jamiyatdagi gender tenglikni mustahkamlab, ayollarning strategik qarorlar qabul qilish jarayonida faol ishtirok etishini kuchaytirayotgani aniqlandi. Ayollarning ijtimoiy faollikka kirishishi ularning ichki energiyasini faollashtirib, ularga jamiyatning modernizatsiya jarayonida muhim rol o'ynash imkonini bermoqda. Natijalar shuni ko'rsatadiki, ayollar o'zining rivojlanish strategiyasini ongli belgilagan sari ular ijtimoiy bosimlarga bardosh berish, murakkab vaziyatlarda o'zini boshqara olish va yangi imkoniyatlarni qo'lga kiritish qobiliyatiga ega bo'lib bormoqda. Bu jarayonning eng muhim jihatlardan biri shundaki, ayollarda ijtimoiy faollik oshgan sari ular jamiyatga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Yangi O'zbekiston sharoitida ayollar ijtimoiy faolligini oshirish masalasiga oid tahlillar shuni ko'rsatdiki, psixologik motivatsiya va o'z-o'zini rivojlantirish strategiyalari ayollarning shaxsiy salohiyatini ro'yobga chiqarishda hal qiluvchi determinant sifatida namoyon bo'lmoqda. Ayollarda ichki motivatsiyaning kuchayishi ularning ijtimoiy munosabatlarda faol bo'lishiga, o'z imkoniyatlarini real baholay olishiga va turli ijtimoiy vaziyatlarda mustaqil qaror qabul qilishiga zamin yaratadi. Tadqiqotlar ayollarning o'ziga bo'lgan ishonchi mustahkamlanganda ularning boshqaruv jarayonlarida ishtiroki ortishi, ijtimoiy mas'uliyatga bo'lgan yondashuvi esa yanada ongli tus olishini ko'rsatadi. O'z-o'zini rivojlantirish strategiyalarining izchil qo'llanishi ayollar shaxsiy rivoji uchun psixologik poydevor bo'lib xizmat qilib, ularning emotsional barqarorligini va stressga bardoshlilik darajasini sezilarli ravishda oshiradi.

Bunday jarayon davomida ayollarda muloqot madaniyati, ijtimoiy moslashuvchanlik va tashabbuskorlik fazilatlarini kuchayib, ular jamiyatda faol subyekt sifatida shakllanadi. Natijalar ayollarning o'z ustida muntazam ishlashi ularning ijtimoiy faolligini sifat jihatdan yangi bosqichga ko'targanini tasdiqlaydi. Ayollarda rivojlangan motivatsion tizim mavjud bo'lsa, ular o'z hayotiy maqsadlarini mustaqil belgilash va ularga izchil erishish

qobiliyatiga ega bo'ladi. Shuningdek, ijtimoiy qo'llab-quvvatlovchi muhitning mavjudligi ayollarning psixologik rivojlanish jarayoniga ijobiy ta'sir ko'rsatib, ularning faolligini kuchaytiradi. Shu bilan birga, ayollarning ijtimoiy roli kengaygan sari jamiyatda innovatsion g'oyalar va ijtimoiy tashabbuslarning oshishi kuzatiladi. Yakunda, psixologik motivatsiya va o'z-o'zini rivojlantirish strategiyalari ayollar faolligini oshirishda o'zaro uyg'unlashgan holda asosiy psixologik yo'nalish bo'lib xizmat qiladi.

Yakuniy xulosalar shuni ko'rsatadiki, ayollarning ijtimoiy faolligini oshirish jarayonida psixologik motivatsiya va o'z-o'zini rivojlantirish strategiyalari bir-birini to'ldiruvchi ikki asosiy mexanizm sifatida shakllanib, ularning jamiyatdagi mavqei mustahkamlashga xizmat qilmoqda. Tadqiqotlar ayollarda psixologik barqarorlik va ichki ishonch kuchaygan sari ular ijtimoiy faoliyatga kengroq jalb qilinishini va ijtimoiy tizimda faol pozitsiyani egalashini tasdiqladi. O'z-o'zini rivojlantirishning izchil davom etishi ayollarni mas'uliyatli, tashabbuskor, fikrini aniq ifodalay oladigan va o'z hayotini strategik boshqarishga qodir shaxsga aylantiradi. Bu strategiyalarni qo'llagan ayollarda kasbiy o'sish, jamoadagi o'zaro tushunish, kollektiv qaror qabul qilish va ijtimoiy uyg'unlikni yaratish qobiliyatlari sezilarli darajada yuksaladi.

Ayollarning rivojlangan motivatsion tizimi ularga turli to'siqlarni yengish, murakkab vaziyatlarda konstruktiv yondashuvni tanlash va yangi imkoniyatlarga ijobiy javob qaytarish imkonini beradi. Muhim jihati shundaki, ayollar ijtimoiy faolliki kuchaygan sari jamiyatning madaniy, iqtisodiy va ijtimoiy strukturasi barqarorlik va taraqqiyot uchun zarur bo'lgan yetakchilik resurslari kengayib boradi. Natijalar psixologik motivatsiya va o'z-o'zini rivojlantirish strategiyalarini qo'llash ayollarni faqat shaxsiy jihatdan emas, balki ijtimoiy jihatdan ham yangi bosqichga olib chiqishini ko'rsatadi. Jamiyat tomonidan beriladigan ijobiy qo'llab-quvvatlovchi muhit ayollarning salohiyatini ro'yobga chiqarish uchun qulay sharoit yaratadi. Yangi O'zbekistonning modernizatsiya siyosati aynan shu omillar bilan uyg'unlashgan holda ayollar faolligini strategik darajada oshirishga xizmat qilmoqda. Shu sababli, psixologik motivatsiya va o'z-o'zini rivojlantirish strategiyalarini qo'llab-quvvatlash ayollarning ijtimoiy transformatsiyadagi o'rni yanada mustahkamlovchi istiqbolli yo'nalish sifatida qaraladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Akramova F.A. The divorce factors of families and psychological service to the family. //International Scientific Journal ISJ Theoretical & Applied Science Philadelphia, USA issue 01, volume 81, 325-328. published January 30, 2020. (19.00.00. № 3).
2. Akramova F.A. Socio-psychological problems early marriage in Uzbekistan // Theoretical & Applied Science International Scientific Journal, Year: 2020 Issue: 06 Volume: 86 Published: 30.06.2020 p. 405-415. (19.00.00.№ 3).
3. Akramova F.A. Main requirements psychological service for families// European Journal of Research and Reflection in Educational Science, Great Britain Progressive Academic Publishing. [Electronic resource]. 2020, October, 8 (10), Part II, 16-18.(19.00.00.№2).
4. Akramova F.A. Psychological service and models of psychological assistance family as a necessary factor of family strengthening // ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal, India. Vol 11, Issue 4, April 2021, ImpactFactor: SJIF 2021=7,492 P.1574-1579. (19.00.00. № 2).
5. Акрамова Ф.А. Предназначение и социально-психологические проблемы семей в Узбекистане // "Научные исследования XXI века" 2020 № 5. - С. 319-323.Дата выпуска– 28.06.2020 г. ISSN: 2713-14084

- 
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari



MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №12

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.